

Izhodišča Komisije za magistrski študij za uvajanje interdisciplinarnih študijskih vsebin na Univerzi v Ljubljani

(osnutek)

Pripravili: red. prof. dr. Ksenija Vidmar Horvat, prorektorica za študij in študentske zadeve
prof. dr. Andrej Kitanovski, predsednik Komisije za magistrski študij
prof. dr. Karmen Pižorn, članica Komisije

Interno gradivo

Uvod v interdisciplinarnost na Univerzi v Ljubljani

Na Univerzi v Ljubljani podpiramo interdisciplinarnost v raziskovanju in poučevanju. K interdisciplinarnosti smo se zavezali v ***Strategiji Univerze v Ljubljani 2022-2027***, interdisciplinarni pristop je bil pogoj za prijavo k prenovi visokošolskih strokovnih programov v okviru Načrta za okrevanje in odpornost in pilotnega projekta ***Univerza za trajnostno družbo ULTRA***. Interdisciplinarnost je nujna, ko gre, na primer, za vsebine zelenega in digitalnega opismenjevanja. Narava družbenih, okoljskih in razvojnih vprašanj v 21. stoletju je takšna, da zahteva sodelovanje disciplin, posebej sočasne kritične pristope in metodološke specifikke naravoslovnih, tehniških in družboslovno-humanističnih ved. Če želimo zagotoviti kompleksne in učinkovite rešitve za kompleksne izzive, potrebujemo sodelovanje različnih strokovnjakov, ki iščejo odgovore na skupna vprašanja z ekspertizo lastnih ved.

V nasprotju z multidisciplinarnostjo, pri kateri se vsebine predmeta predstavi z različnih vidikov disciplin, se interdisciplinarnost osredotoča na povezovanje, primerjanje različnih konceptov in spoznanj med vsebinami predmeta, da bi pridobili holistično razumevanje tematike. Interdisciplinarnost je zmožnost učinkovitega dela v skupinah z različnim znanjem in spretnostmi in je zato vse bolj družbeno pričakovana kompetenca. Z interdisciplinarnostjo študenti odkrivajo pomembne povezave med področji, kar omogoča, da koncepte in spoznanja uporabljajo na nove in ustvarjalne načine. Interdisciplinarni predmet študente postavlja v vlogo inovatorjev, reševalcev problemov in kritičnih mislecev z večperspektivnimi pristopi.

Interdisciplinarnost ne pomeni ukinjanja ved in njihovih specifičnih temeljnih znanj. Pri interdisciplinarnih predmetih sodelujejo predstavniki ved, ki izkazujejo znanstvene reference in raziskovalno delo, ki prispeva k novim spoznanjem na področju, ki ga zastopajo. To še posebej velja za nova področja, ki terjajo sodelovanje med vedami, kot so na primer globalni družbeni problemi.

S ciljem zagotavljanja razumevanja interdisciplinarnosti v visokošolskem prostoru v nadaljevanju podajamo izhodišča za pripravo učnih načrtov, ki na Univerzi v Ljubljani prispevajo k razvoju interdisciplinarnosti v raziskovanju in izobraževanju. Izhodišča so nastala na pobudo Komisije za magistrski študij UL in so lahko v pomoč tako pri pripravi učnih načrtov in študijskih programov; kot tudi recenzentom, ki jih imenuje Komisija za pripravo poročil o ustreznosti predloženih gradiv. Z Izhodišči si lahko pomagajo tudi strokovne službe pri svetovanju članicam ob pripravi interdisciplinarnih vsebin. Izhodišča ne zadevajo oblik multidisciplinarnega povezovanja

obstojećih predmetov, ki jih ponujajo članice drugim članicam in programom; in ponudbe izbirnih vsebin, ki vodijo do pridobivanja multidisciplinarnih kompetenc.

Izhodišča

1. Zapis interdisciplinarnih vsebin v učnem načrtu

Učni načrt naj jasno izraža interdisciplinarnost v naslovu in naboru kompetenc, ki jih pridobijo vpisani k predmetu. Interdisciplinarnost predmeta zagotavljata vsaj dva nosilca predmeta.

2. Reference nosilcev in izvajalcev interdisciplinarnih vsebin

a.) vsebinska ustreznost referenc: navedene reference nosilcev morajo biti skladne z vsebino ter cilji in kompetencami predmeta. Ključnih vsebin in kompetenc posameznega predmeta ne moremo zagotavljati z vabljenimi strokovnjaki, zato je pomembno, da se neposredno odražajo v referencah nosilcev, ki so habilitirani učitelji na UL.

b.) aktualnost referenc: kadar gre za nove vsebine, pristope poučevanja, koncepte, raziskovalne pristope itn., na primer vsebine s področja trajnosti in digitalizacije ter področja s hitro razvijajočimi se tehnologijami, metodami in raziskovalnimi dinamikami, naj starost referenc ne presega dobe 3 let. Za vsebine s področja temeljnih znanj vede so reference lahko starejše. Ustrezna ažurnost reference je odvisna od vsebin učnega načrta, reference pa morajo izkazovati znanstveno aktivnost nosilca ne glede na to, ali gre za temeljna ali sodobna znanja.

c.) kvalitativna ustreznost referenc: Pri navajanju referenc nosilcev je treba upoštevati ustrezne vrste referenc, tj. izvirne znanstvene ali strokovne publikacije po mednarodno priznanih kvalifikacijah oz. ustrezno vrednotenje pri akademijah kot velja za obstoječe postopke potrjevanja učnih načrtov, ki pokrivajo zgolj eno vedo.

3. Soizvajanje interdisciplinarnih vsebin

Interdisciplinarnost je med drugim namenjena mreženju med članicami in krepitvi celostne zasnove izobraževalnega poslanstva Univerze v Ljubljani. Pri uvajanju interdisciplinarnih vsebin naj si nosilci predmetov najprej pomagajo z iskanjem sodelovanja in soizvajanja znotraj univerze. V primeru, da na članicah ni mogoče zagotoviti ustrezne ekspertize za interdisciplinarne vsebine, se nosilci obrnejo na nosilce izven UL.

Cilji krepitve interdisciplinarnosti na Univerzi v Ljubljani

Z interdisciplinarnostjo na Univerzi v Ljubljani krepimo splošna in posamična znanja, ki so odzivna na potrebe družbe in prispevajo večperspektivne rešitve za aktualne izzive in izzive prihodnosti.

Z interdisciplinarnostjo krepimo moč posameznih ved, ki s sodelovanjem v večdisciplinarnih konzorcijih razširjajo svoje akademske kulture in ostrijo lastne kritične pristope.

Z interdisciplinarnostjo se članice Univerze v Ljubljani povezujejo v koherentno akademsko skupnost, ki v sodelovanju z drugimi zunanjimi deležniki prispeva k razvoju znanosti in znanja z načeli sodelovanja, medsebojnega učenja in kolegialne akademske razprave.